

Дебатът за гарантиран минимален доход

Диана Съботинова

Въведение: Исторически корени на идеята за гарантиран доход

Идеята за гарантиран доход има дълга история както в политическата, така и в икономическата мисъл. Историческите корени на идеята са три: идеята за минимален доход се появява за първи път в началото на XVI век (**Томас Мор, Йоханес Лудовикус Вивес**); идеята за безусловна еднократна помощ се появява в края на XVIII век (**Томас Джеферсън, Маркиз дьо Кондорсе, Томас Пейн**); двете идеи се обединяват за първи път като идея за безусловен базов доход в средата на XIX век (**Ейбръхам Линкълн, Хенри Джордж, Едуард Белами**).

През 30-те години на XX век (по времето на Великата Депресия) **Франсис Таунсенд** предлага правителствени плащания от 200 долара всеки месец на хората над 60 години. Тази своеобразна пенсия за старост дава възможност както на възрастните да получат финансова независимост, така и възможност за възстановяване и просперитет на икономиката. За постигане на икономическо възстановяване от реципиентите се изисква да напуснат всяка работа, която извършват срещу заплащане, както и да изразходват цялата сума пари всеки месец, с цел създаване на работни места за млади работници. За да бъдат събрани нужните средства е предложен данък върху продажбите в размер на 2%. Близко 2.2 милиона души подкрепят идеята, която помага за въвеждането по-късно на осигурителната система.

През 1934 г. е създадено движение за споделяне на богатството, което изисква гарантиран доход от 5000 долара годишно за всяко семейство. През 1935 г. подкрепящите идеята са 7.7 милиона души. Основателят на движението **Хю Лонг** предлага необходимите за целта средства да се събират чрез увеличаване

на данъците на най-богатите.

Социалният кредит е философия, предложена от **Клифърд Хю Дъглас**, в книга със същото заглавие, публикувана през 1924 г. Интердисциплинарната философия включва идеи от икономиката, политическата наука, историята, счетоводството и физиката. Социалният кредит има за цел да предостави абсолютна икономическа сигурност на индивидите.

На 1 януари 1944 г. **Франклин Рузвелт** заявява, че истинска индивидуална свобода не може да съществува без икономическа сигурност и независимост. Хората, които са гладни и без работа са лесно податливи на идеите на диктаторите, твърди Рузвелт. Затова трябва да бъде създаден нов модел на сигурност и просперитет за всички – независимо от статута, расата или вярванията.

В Пътят към робството (1944) **Фридрих фон Хайек** представя идеята за осигуряване на хората на сигурността на минималния доход. Той твърди, че несъмнено на всеки човек трябва да бъдат осигурени известен минимум храна, подслон, дрехи, достатъчни да запазят здравето и способността му да се труди. На това следва да се гледа не като на привилегия, а като на легитимно право. Предоставянето на този минимален доход за всички става не чрез пазара, а извън него, като допълнение на пазарната система.

Питър Дракър предлага „предвидим план за доходите“ в *Новото общество* (1949, 1962, 1999). Предвидимият доход би премахнал несигурността, страха от неизвестността и дълбокото чувство на несигурност, с което работниците непрекъснато живеят. Дракър гледа на гарантирания доход като на минимален и променящ се при промяна на икономическата ситуация. Той отхвърля идеята за гарантирани работни места или заплати.

В *Капитализъм и свобода* (1962) **Милтън Фридман** разглежда методите за помощ на бедните и прави заключението, че най-добрият начин за това е отрицателният данък върху дохода. Предимството на този данък е в това, че той е насочен точно към проблема за борба с бедността. Предоставената помощ е под формата на пари. Обхваща всички и може да замени съществуващите социални програми. Ясна е и цената, която обществото ще трябва да

плати за въвеждането му. Работи извън пазарната система. В *Свобода на избора* (1980) Фридман предлага да бъдат заменени всички специални социални програми с една обща програма на допълнителни доходи под формата на пари – отрицателен данък върху дохода.

В *Свободни хора и свободни пазари* (1963) **Робърт Теобалд** заявява, че стремежът към бързо растяща икономика, способна да осигурява работни места на всички, ни прави зависими от непрекъснато и безкрайно потребление. Теобалд предлага установяването на нови принципи, специално създадени за прекъсване на връзката между работа и доход. Създаване на принцип за осигуряване на стабилна икономическа база за всеки индивид. Принципът ще се отнася за всеки член на обществото и няма да бъде обвързан с изисквания. Базовата икономическа сигурност е продължение на настоящата система за социално осигуряване в свят, в който работните места намаляват. Затова възниква необходимост за възприемане на идеята за абсолютно конституционно право на доход.

Джон Кенет Голбрайт призовава за гарантиран доход в редица статии през 60-те години на XX век и във второто издание на *Общество на благоденствието*. В статия от 1966 г. той твърди, че осигуряването на всеки на минимален доход е ефективното решение за справяне с бедността. В статия от 1999 г. Голбрайт пише за големия брой бедни дори и в богатите страни, като отговорът според него е всеки да получава гарантиран базов доход.

През 1968 г. **Пол Самуелсън** заедно с други известни икономисти – Джон Кенет Голбрайт, Робърт Лампман, Харолд Уатс и Джеймс Тобин – публикува писмо, в което настоява Конгресът да приеме национална система за гарантиран доход. Писмото е подписано от повече от 1200 икономисти.

През 1968 г. **Линдън Джонсън** назначава национална комисия относно програмите за доходите, която трябва да изследва нуждите на бедните американци и да даде препоръки. Комисията работи над 22 месеца, а докладът е готов през ноември 1969 г. Основната препоръка, посочена в доклада, е създаването на програма за универсален доход, финансирана и управлявана от федералното правителство, която да предоставя плащания на всички, които

се нуждаят от помощ. Плащанията ще осигуряват базов доход за нуждаещите се семейства или индивиди.

На 8 август 1969 г. **Ричард Никсън** заявява, че правителството се е провалило в опитите да помогне на бедните чрез системата на публичните социални програми. Той предлага да бъде премахната настоящата социална система, като бъде заменена с нов план за подкрепа на семействата. Новата система трябва да осигури базова федерална подкрепа, така че децата във всеки щат да имат поне минимално необходимите условия за живот. Планът за подкрепа на семействата представлява на практика предоставяне на гарантиран доход и се радва на всеобщо одобрение. Приет е от Камарата на представителите, но не получава подкрепата на финансовата комисия на Сената.

От 1968 до 1978 г. **Федералната служба за икономически възможности** провежда редица експерименти, при които социалните помощи са заменени с гарантиран доход. Факти от анализа на резултатите сочат, че общите часове работа намаляват средно с около 6% (не повече от 9%). Спадът е най-вече сред омъжените жени и тийнейджърите, но не и сред мъжете. Докладваните случаи са на хора, които се връщат в училище; хора, които напускат неудовлетворяваща ги работа в стремеж да намерят по-добра; хора, оставащи си у дома, когато са болни, вместо да отидат на работа; хора, които остават вкъщи, за да се грижат за болен член от семейството.

Сенатор **Джордж Макгавърн** в кампанията си за президент през 1972 г. предлага т.нар. „Демогрант“ – гарантиран доход в размер на 1000 долара за всеки американски гражданин. **Джеймс Тобин** е икономистът, разработил плана за гарантиран доход на Джордж Макгавърн. В редица статии от 60-те години на XX век Тобин подкрепя идеята за гарантиран доход. Той е един от икономистите (заедно с Джон Кенет Голбрайт, Пол Самуелсън, Робърт Лампман и Харолд Уатс), които подписват писмото в подкрепа на идеята.

По време на дебатите относно планъа в подкрепа на семействата на Никсън, **Джералд Форд** е лидер на малцинството в Камарата, както и основният застъпник на плана в Конгреса. Той активно защитава идеята и след

като е избран за президент подкрепя предложението за данъчен кредит, като го превръща в закон през 1975 г. Системата за данъчен кредит осигурява добавки към дохода за бедните работници, дори и да не са безработни. Това всъщност е сложна система за данъчни облекчения, при която обаче много хора не успяват да получат финансиране, независимо от факта, че отговарят на условията. Въпреки несъвършенствата, това е най-ефективната програма за борба с бедността в САЩ.

Джими Картър е губернатор на Калифорния по време на дебатите относно плана за подкрепа на семействата на Никсън. По време на кампанията за президент през 1976 г. Картър призовава за мащабна реформа на социалната система и получава значителна подкрепа от избирателите. Той предлага програма за по-добри работни места и доходи през 1978 г., но не успява да я прокара в Конгреса.

През 1969 г. в Аляска е открит петрол. **Джей Хамънд**, републиканец, губернатор на Аляска от 1974 до 1982 г., налага идеята за преразпределение на част от дохода от петрол между живеещите в щата. Конституцията на Аляска е променена, като е създаден Alaska Permanent Fund в полза на настоящите жители и бъдещите поколения. Процент от парите от петрола отива във фонда, който е постоянен, защото парите се инвестират в диверсифициран портфейл. Дивидентите се изплащат всяка година на всеки законен жител на щата, който е пребивавал на територията на Аляска повече от 6 месеца годишно. Първият дивидент е изплатен през 1982 г., когато всеки жител получава 1000 долара, като през 2008 г. сумата достига 3269 долара, а през 2016 г. е 1022 долара. Количеството пари варира всяка година в зависимост от цената на петрола, инвестиционния портфейл, общите икономически условия. Дивидентите се изплащат през октомври или като чек, или като директен депозит в банкова сметка. Изследванията показват, че хората използват парите за изплащане на дългове, за изпращане на децата в колеж, за спестяване за пенсия. По време на трите десетилетия от началото на фонда, във всички останали щати се забелязва нарастване на подоходното неравенство, докато Аляска е единственият щат, където

неравенството намалява.

Световната мрежа за безусловен доход (BIEN – The Basic Income Earth Network) е създадена през 1986 г. като Европейска мрежа за безусловен доход (Basic Income European Network), като през 2004 г. се превръща в световна мрежа. Това е международна мрежа, която служи като връзка между индивиди и групи, които се занимават или проявяват интерес към базовия доход. Тя инициира дискусии по тази тема из целия свят. Създатели на мрежата са **Филип ван Парис и Гай Стандинг**.

Анализаторът на технологичните и икономически тенденции **Джеръми Рифкин** в *Краят на труда* (1995) разглежда заместването на работниците от машини поради напредъка на автоматизацията и информационната епоха. Тъй като с напредъка на технологиите работните места в пазарната икономика все повече ще намаляват, единственият ефективен начин за справяне с проблема е да се осигури на хората (изместени от високопроизводителните машини) някакъв вид правителствено гарантиран доход. С гарантиран доход, независим от техните работни места, работниците биха били по-свободни да следват своите собствени желания и да се адаптират към променената ситуация. Адаптивността би позволила по-голяма гъвкавост и на работодателите, както и ползи за обществото като цяло.

Брус Акерман и Ан Алскот в *Общество на заинтересованите страни* (1999) предлагат практичен план – при пълнолетие всеки американец да получи гарантирани 80000 долара. Планът се стреми към справедливост, като се възползва от капиталистически ценности, свързани с важността на частната собственост. Той показва пътя към общество, което е по-демократично, по-производително и по-свободно. Предложенията за базов доход призовават за гарантиране на безусловни плащания всяка година на всеки пълнолетен гражданин. Всеки ще получава базов доход, независимо от останалите си доходи и богатства. Базовият доход дава свобода и сигурност без обвързване. Така автоматично се допълват ниските заплати без бюрократични пречки и сложни субсидирания. При предоставяне на базов доход повече хора могат

сами да избират дали да работят на пълен или непълен работен ден, да предпочетат повече пари или повече развлечения.

Дебатът за гарантиран минимален доход в началото на XXI век се засилва с възраждането на идеята за безусловен базов доход (ББД). Това означава схема за предоставяне на доход, при която държавата осигурява минимално равнище базов доход за продължителен период от време на всеки пълнолетен гражданин, независимо от положението или нуждите му, без никакви други условия. Доходът е:

Универсален: всеки, независимо от възраст, произход, място на пребиваване, професия и т.н. може да получава този доход.

Индивидуален: Всеки има правото на ББД на индивидуална база, тъй като това е единственият начин да се осигури независимост и да се избегне контролът от други индивиди. ББД е независим от семейното положение, съвместното съжителство или семейното състояние, или от дохода и собствеността на друг член на домакинството или семейството.

Безусловен: Като човешко право ББД няма да зависи от никакви условия, като задължението да се приема платена заетост, да се извършват услуги в полза на общността, да се поддържа поведение, свързано с традиционна джендърна роля. Няма да зависи от размера на дохода, спестяванията или собствеността.

Достатъчно висок: Размерът трябва да е достатъчен за осигуряването на приличен стандарт на живот, отговарящ на социалните и културни стандарти на обществото в съответната страна. Трябва да предпазва от материална бедност и да осигурява възможност за участие в обществения живот и достойно съществуване.

Доводи в подкрепа на идеята за гарантиран доход

Премахване на бедността

Гарантираният доход е средство за намаляване и премахване на бедността. Във времена на нарастващо икономическо неравенство и незкоренима бедност идеята става все по-атрактивна.

Свобода и индивидуални възможности

Най-силният аргумент е свързан с вижданията за социална справедливост, равенство и свобода. Гарантираният доход позволява на индивидите да осъществят обещанията и възможностите, които обществото предлага.

Социално и демократично гражданство

Икономическата сигурност, която гарантираният доход предоставя, е особено важна за самоуправлението в лични сфери като семейството, пазара на труда и демократичните механизми за политическо управление.

Равнопоставеност между половете

Бедността често означава налагането на дискриминационни социални и икономически отношения на жените. Джендърното разпределение на труда, изразяващо се в диспропорционални отговорности на жените в сферата на предоставянето на грижи, допринася за по-уязвимото положение на жените на пазара на труда. Гарантираният доход би довел до признаването на ползата и производителния характер на всички човешки дейности, включително и незаплатените грижи на жените за семейството.

Споделена обществена собственост

Справедливостта изисква част от продуктите в обществото (колективното богатство и ресурси) да бъдат споделени с всички, които са част от това общество. Пример за това е дивидентът, който се разпределя в Аляска.

Гъвкав и справедлив пазар на труда

Работниците, които получават гарантиран доход, могат да изберат да започнат свой бизнес, да работят почасово, да вземат творчески отпуск или да приемат интересна, но по-ниско платена работа. Гарантираният доход би дал на индивидите възможността да отделят енергия за социално необходими и ценни трудови дейности, които не са платени. Той може също

така да засили силата на труда при преговорите с капитала.

Устойчивост на природната среда

Гарантираният доход би осигурил скромен, но устойчив жизнен стандарт за всички, в контекста на по-устойчивата икономика с по-ниски нива на потребление, но с по-високо икономическо преразпределение. Икономическата зависимост от заплащането на труда, която е централна за историческото развитие на капиталистическите икономики, също би била преодоляна.

Характеристики на различните предложения за гарантиран доход

Четири критерия характеризират и разграничават различните предложения за въвеждане на гарантиран доход: степен на универсалност при достъпа; степен на условност при предоставянето; адекватност на равнището на помощта; интегриране с другите социални програми.

Универсалност

Въпросът за универсалността се отнася до частта от населението като цяло, която е обхваната от политиката. Колкото по-универсална е помощта, толкова по-голяма част от населението би била включена. Като помощ с висока степен на универсалност гарантираният доход би бил предоставян на всеки отделен член на обществото, независимо от равнището на дохода. Тази широкообхватна универсалност поставя въпроса за разходите и дистрибутивната равнопоставеност. Възникват въпроси относно вертикалното икономическо разпределение, тъй като хората с високи доходи получават същата помощ както и хората с ниски доходи.

Условност

Условността е свързана с условията, които ограничават достъпа на хората до съответната програма. Повечето от съществуващите социални програми имат редица условия, на които реципиентите трябва да отговорят, за да получат достъп до помощта. Гарантираният доход е различен с това, че е безусловен. Това е и едно от най-значимите политически

препятствия за приемане на реформата.

Адекватност

Предложенията варират значително от гледна точка на размера на средствата, които следва да бъдат изплащани като гарантиран доход. Някои от предложените равнища превишават, други са значително под нивото, което се възприема като адекватно. На гарантирания доход се гледа както като на допълнителен източник на средства, така и на частичен доход, а понякога и като на основен доход. Предложенията се различават както по форма, така и по продължителност – могат да включват както редовен поток от доход (като плащанията се получават седмично, месечно или годишно), така и помощи, които имат времеви ограничения (до няколко години).

Интегриране

Основният въпрос е доколко предложението за гарантиран доход е възможно да бъде интегрирано с другите социални програми. Някои от привържениците на идеята за гарантиран доход настояват той да замени повечето от социалните програми (като помощите за безработица, социален асистент, публични пенсии). Според други предложения гарантираният доход може да бъде допълнен с редица други публично предоставяни услуги.

Модели на гарантиран доход

Минималистичен либертариански модел – *Характеризира се със силна универсалност на гарантирания доход, който е на ниско равнище с минимално осигуряване на други социални услуги и финансова помощ.*

Този модел предоставя базов гарантиран доход на всички пълнолетни жители, без да обвързва получаването му с условия. Помощта се осигурява на такова равнище на дохода, което е в състояние да извади индивидите от бедността. Главният проблем тук е как да се запази стимулът за извършване на платен труд. Гарантираният доход се прилага заедно с премахването на много от социалните програми и публичните услуги, предоставяни от правителството. Това прави модела силно универсален и безусловен. Адекватността на модела обаче е слаба и той не е интегриран с

други средства за социална сигурност и осигуряване на публични блага. Пример за такъв модел е предложената от Милтън Фридман схема за осигуряване на минимални доходи за хората с най-ниски доходи чрез въвеждането на отрицателен данък върху дохода.

Смесен социален модел – Това са модели на гарантиран доход, които много наподобяват съществуващите социални системи с частични и условни помощи, с редица нива на предоставяните услуги и интегриране с други социални програми.

Предложенията за гарантиран доход в този модел са частични и обикновено включват ограничена част от населението в зависимост от възрастта, равнищата на дохода и участието на пазара на труда. Тези предложения не са напълно универсални и са доста различни по отношение на адекватността или универсалността на помощта. Тяхната главна характеристика е смесичата от мерки, свързани с доходите. Моделът е силен по отношение на интеграцията с другите социални програми. Предложенията, включващи ограничено прилагане на елементи, свързани с гарантиран доход, се характеризират с ниски помощи, ограничен брой реципиенти и обвързване с платен труд – те имат слаба адекватност, намалена универсалност и варират по отношение на условността. Интеграцията с по-традиционните и индивидуални мерки за социална сигурност е висока. Предложенията, включващи в по-голяма степен елементи, свързани с гарантиран доход, предлагат дългосрочни, адекватни и нестигматизиращи помощи на реципиенти, от които не се очаква да участват на пазара на труда (възрастни и хора със сериозни увреждания), както и краткосрочна, спешна помощ за други реципиенти, успоредно с помощ от други социални програми (например за безработица). На подпомагането на доходите се гледа като на свързано с колективното осигуряване на социални блага. Универсалността и адекватността са силни.

Модел на базов доход – Универсалност и безусловност, допълнени с по-щедри нива на помощи и различна степен на интеграция с другите програми.

В този модел гарантираният доход трябва

да осигури материалната база за истинска свобода на всички чрез значително преразпределение на богатството. Предложенията от този тип имат за цел да елиминират бедността и да осигурят универсален и безусловен доход. В този модел помощта бива изплащана от държавата на всеки индивид (или домакинство), независимо от дохода или богатството на индивида (или домакинството), като средствата се осигуряват от публично контролираните ресурси. Плащанията са в пари и няма никакви ограничения за какво да бъдат използвани. Помощта се изплаща редовно, обикновено всеки месец. Всички членове на обществото получават доход (под членове на обществото може да се разбира законните граждани или законно пребиваващи на територията на страната). Плащането е безусловно: няма ограничения, свързани с размера на дохода или изисквания за полагане на труд. Равнището на гарантирания доход се определя така, че да е в състояние да повиши всички доходи над равнището на бедността. Това е моделът, предложен от Филип ван Парис (Парис твърди, че реформа от този вид е съизмерима с отмяната на робството и въвеждането на всеобщото изборително право).

Критика на идеята за гарантиран доход

Ефект върху стимулите за труд

Когато някой получава щедра безусловна помощ, може да спре да работи, особено ако работата му е уморителна и ниско платена. Реципиентът може да реши, че комбинацията от свободно време и гарантиран доход е за предпочитане пред ползите, които платеният труд може да предложи. Ако голям брой хора предпочетат да напуснат работа, за да живеят единствено с безусловния доход, икономическата производителност и растеж биха пострадали. Привържениците на гарантирания доход отговарят на тези критики, като изтъкват, че гарантираният доход на практика помага за по-креативно, гъвкаво и продуктивно участие в много по-разнообразни дейности, било то платени или незаплатени. Що се отнася до въпроса с участието на пазара на труда, критиките са, че гарантираният доход представлява субсидия за работодателите и

повод за намаляване на заплащането на труда на работниците.

Реципрочност

Предоставянето на гарантиран доход на индивиди, които избират да не работят (срещу заплащане на пазара на труда или в полза на общността), нарушава моралния принцип на реципрочността. Като минимум, индивидите имат задължение да работят според своите способности. Да се получава нещо срещу нищо е несправедливо. От тази гледна точка, разделянето на дохода от приноса просто насърчава паразитизма. Вместо да бъде значителна стъпка и стимул за включване в дейности в полза на общността, гарантираният доход може да доведе до пасивност и социално изключване.

Разходи

Всяка форма на гарантиран доход – било то универсален или целенасочен, предоставен като демогрант или като отрицателен данък върху дохода – очевидно включва значителни правителствени разходи. Повишаването на данъците е политически непопулярна мярка. Насочването на значителна част от публичните приходи за осигуряване на базисна икономическа сигурност за всички е доста дискуссионен въпрос. Различни икономически модели изчисляват разходите за базов доход (универсална помощ, установена на линията на равнище на бедността) или за гарантиран доход (изплащан като универсална помощ за доходи под линията на бедността, комбиниран с данък върху дохода), като стигат до извода, че разходите за осигуряване на първия са много по-високи от тези, нужни за предоставянето на втория (който в същото време успява да намали бедността).

Други въпроси

Идеологически реакции

Всяка програма за гарантиране на доходите изисква държавата да преразпределя доходите с цел по-голяма справедливост. Наблягането единствено върху гарантирания доход като център на социалната програма отклонява вниманието от несправедливото функциониране на пазара – както по отношение

на предоставянето на услуги, така и относно начина, по който промените на пазара на труда се отразяват върху работниците. Реформа, която не прави нищо друго, освен да осигурява пари за всеки, не е в състояние да постигне адекватно преразпределение на социалните и икономически ресурси. Ако гарантираният доход се използва като оправдание или причина да бъдат премахнати други форми на социални разходи и социални програми (каквато е виждането на десните привърженици на идеята), цялостният преразпределителен ефект от прилагането на гарантирания доход може да се окаже регресивен и по-малко справедлив. Предложенията за гарантиран доход прекалено много изтъкват важността на частните действия и пренебрегват ролята на обществената отговорност, осигуряването на публични блага и работата на общностните институции при осигуряване на индивидуално и общностно благосъстояние (като доброволен труд).

Социалните услуги не могат да бъдат предоставени адекватно единствено от частните пазари. Обществените блага изискват колективни, публични действия – като медицинско обслужване, социални дейности, образование, грижи за децата, социални жилища и т.н. Независимо от това колко адекватен е гарантираният доход, винаги ще има услуги и стоки, от които индивидите се нуждаят (и от които всяко справедливо общество не би се лишило), които пазарът не може да предостави. Реформата на социалната система трябва да признае, че има области, в които се изисква повече от предоставянето единствено на финансови средства.

Жените и бедността

Бедността има женско лице. Жените разчитат значително повече от мъжете на осигурявани от държавата доходи и програми за социална помощ. Въпросът за работата и дохода се отнася с голяма сила за жените, имайки предвид стереотипите и нормите, които формират разделението на труда по начин, който е неизгоден за тях. Гарантираният доход може да се окаже привлекателна политика за жените, които осигуряват грижите в семейството – труд, който е подценен и незаплатен. Гарантираният доход може да засили разделението на труда по пол, като направи по-трудно за жените да

изберат комбинация от незаплатени грижи и заетост на пазара на труда. Предполагането, че е добре за жените да бъдат свободни да избират дали да извършват незаплатени грижи в семейството пренебрегва позитивните аспекти от избора им да откажат да правят това. Подценява се и значимата роля, която платеният труд има за социалното включване на жените и изграждането на общността.

Гарантираният доход може да доведе до по-голяма институционализация на жените вътре в семейството (капан на грижите за домакинството), да засили разделението на труда по пол в семейството и да подкопае достъпа на жените до пазара на труда и възможностите за кариера. Резултатът би бил провал на опита жените да бъдат освободени от същите тези социални модели и йерархия, които са в основата на обезценяването на женския труд. Гарантираният доход може да означава нарастване на свободното време и възможностите за лично израстване за някои, но е малко вероятно това да се отнася за майките с малки деца. Възможно е да се стигне до нежелана и неочаквана подкрепа на разделението на труда по пол, до намаляване на равнопоставеността между половете, както и до намаляване на предоставяните на жените социални услуги.

Заклучение

Дебатът за гарантиран доход поставя въпроса за това, което едно справедливо и честно общество трябва да гарантира на всички: адекватна безусловна икономическа независимост. Бедността е нещо повече от липса на финансови ресурси. Докато липсата на пари е важна характеристика на бедността, социалното изключване, както и неадекватният достъп до публични блага, мрежи и политически капитал са част от по-широкото разбиране за бедността. Независимо че едно справедливо общество би осигурило различни форми на сигурност по отношение на дохода, само това не би било достатъчно за удовлетворяването на целия спектър от колективни и публични отговорности, които обществото има, за осигуряването на благосъстоянието на населението.

Използвана литература:

Basic Income: a detailed proposal. Consultation paper of the Green Party of England and Wales, April 2015,

<https://policy.greenparty.org.uk/assets/files/Policy%20files/Basic%20Income%20Consultation%20Paper.pdf>

Basic income: Arguments, evidence, prospects, European Parliament, September 2016, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586679/EPRS_BRI\(2016\)586679_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586679/EPRS_BRI(2016)586679_EN.pdf)

Can less work be more fair? A discussion paper on Universal Basic Income and shorter working week, The Green Institute, December 2016, https://www.greeninstitute.org.au/wp-content/uploads/2016/12/Less_Work_More_Fair_WEB_BM.pdf

Unconditional Basic Income Europe. BIEN. <http://basicincome-europe.org/ubie/>

Young, M and Mulvale, James P. Possibilities and Prospects: The Debate Over a Guaranteed Income. An Economic Security Project Report, Canadian Centre for Policy Alternatives, November 2009,

https://www.policyalternatives.ca/sites/default/files/uploads/publications/reports/docs/CCPA_Guaranteed_Income_Nov_2009.pdf